

ПЪТУВАНЕТО ДО РЕЙМС

Комична драма в едно действие

Текст

Луиджи Балоки

Музика

Джоакино Росини

Първо изпълнение: 19 юни 1825, Париж

ПЕРСОНАЖИ

КОРИНА, прочута римска импровизаторка СОПРАН

Маркиза МЕЛИБЕЯ, полска дама, вдовица на италиански генерал КОНТРАЛТО

ГРАФИНЯ ФОЛЕВИЛ, млада вдовица, грациозна и капризна, обсебена от модата СОПРАН

МАДАМ КОРТЕЗЕ, остроумна и любезна, родена в Тирол, съпруга на пътуващ френски търговец, управителка на баните СОПРАН

КАВАЛЕР БЕЛФИОРЕ, млад офицер, елегантен и галантен, ухажва всички дами ТЕНОР

ГРАФ ЛИБЕНСКОФ, руски генерал, избухлив и ревнив, влюбен в Мелибея ТЕНОР

ЛОРД СИДНИ, английски полковник, тайно влюбен в Корина БАС

ДОН ПРОФОНДО, учен и антиквар, приятел на Корина БАС

БАРОН ТРОМБОНОК, германски майор, фанатик на музиката БАС

ДОН АЛВАРО, испански благородник, морски генерал БАС

ДОН ПРУДЕНЦИО, лекар на баните БАС

Персонажи

ДОН ЛУИГИНО, братовчед на графинята на Фолевил

ТЕНОР

ДЕЛИЯ, млада гръцка сирачка, защитена от Корина, и нейната
спътница СОПРАН

МАДАЛЕНА, родом от Ко, Нормандия, икономка в банята

МЕЦОСОПРАН

МОДЕСТИНА, отчуждено, срамежливо и бавно момиче,
прислужница на графинята на Фолевил

МЕЦОСОПРАН

ЗЕФИРИНО, куриер ТЕНОР

АНТОНИО, домоуправител ТЕНОР

ЖАСМИН, сервитьор ТЕНОР

ДЕЙСТВИЕ ЕДНО

Сцена първа

Зала с врати към различни стаи. Вдясно – маса.

МАДАЛЕНА (към хора):

Бързо, бързо! Хайде, смело!

Като статуи сте застанали!

Днес е геният на голямото пътуване —

не бива да се бавим!

ХОР:

Всичко е готово — но това не стига,

обичаш само да ни подканяш!

МАДАЛЕНА:

Каква гързост! Каква наглост!

Горко ви, ако изгубя търпение!

ХОР (смее се):

Търпение! Ха-ха-ха!

МАДАЛЕНА:

Какво значи това?

ХОР (иронично):

О, нищо, нищо...

Сцена втора

Същите. Влиза Дон Пруденцио, после жени от баните и Антонио.

ПРУДЕНЦИО:

Макар че, благодарение на моето изкуство,
Всички вече се чувстват значително по-добре,
аз не бих разрешил
да заминат точно в този момент.
Но и не мога да ги задържа —
затова по-добре да се презастраховаме.

(към жените)

Казах ви и пак ще повторя:
днес никой няма да взема баня!
Всичко е спряно —
мисли се само за пътуване!

ХОР:

О, каква радост!
Най-после ще можем да се разходим!

(жените излизат)

ПРУДЕНЦИО:

Да видим дали закуските
са според моите указания.

АНТОНИО:

Разбира се, проверете —
Всичко е както трябва.

ПРУДЕНЦИО:

Те се готвят да заминат...
но не е разумно още днес.
Аз съм длъжен да гарантирам
тяхното здраве.

ОСТАНАЛИТЕ (настрана):

С този Велик доктор
наистина сме „в сигурни ръце“...

Сцена трета

Влиза Мадама Кортезе

МАДАМА КОРТЕЗЕ:

С лъчи прекрасни озарено
слънцето блести в небето —

генят ще бъде тъй приятен,
благоклонен за пътници.

И аз бих искала да ги последвам
към щастливия бряг...
но съдбата не изпълнява
желанията на сърцето ми.

(към всички)

Докторе, Магалена, Антонио —
Внимавайте!
А и вие също — слушайте ме добре.

(всички се приближават)

МАДАМА КОРТЕЗЕ:

Чужденците скоро ще си тръгнат.
Дали ще се върнат отново —
никой не знае.
Затова трябва да им оставим
добър спомен от това място!

ХОР:

Добре, добре!
Днес всички ще бъдем още по-старателни!

МАДАМА КОРТЕЗЕ:

Графинята няма търпение —
гумите трябва веднага да се превръщат в действие!

ХОР:

Да — веднага!

МАДАМА КОРТЕЗЕ:

С испанеца — почит и уважение
и при влизане, и при излизане.

ХОР:

Поклони при влизане и излизане!

МАДАМА КОРТЕЗЕ:

С антикваря — говорете за гревности,
с кавалера — за красиви жени,
с Мелибея — за възвишени идеи,
с руснака — за огромната му империя,
с германеца — за контрапункт и музика!

Говорете с жар и изкуство —
и улучете точния момент!

ХОР:

Ще говорим за всичко това —
и още по-добре от обикновено!

МАДАМА КОРТЕЗЕ:

Така ще събудите приятно впечатление,
и славата на „Златната лилия“
ще се разнесе навсякъде —
като буен поток, който залива всичко!

ХОР:

Да — славата ще се разнесе навсякъде!

(Всички излизат, освен Мадама Кортезе)

Сцена четвърта

Мадама Кортезе, после Графиня Фолвил

МАДАМА КОРТЕЗЕ:

И аз бих искала да замина...
но съпругът ми отсъства
и не мога да оставя всичко така.
Ах! Кога ли ще видя
такъв владетел — справедлив, благороден и велик?

ГРАФИНЯ (отвътре):

Могестина? Могестина? Къде си?

МАДАМА КОРТЕЗЕ:

Ах, парижанката!

Жалко — толкова мила и очарователна...

но е обсебена от мोगата ден и нощ.

(влиза графинята припряно)

ГРАФИНЯ:

Могестина?! Къде е?

МАДАМА КОРТЕЗЕ:

Ще я потърся.

(излиза)

Графинята (сама)

Да отидеш на голямо събитие
и да нямаш най-модерните,
най-новите и най-красивите неща!
Какъв срам, небеса!

Ах, не издържам!

Несигурността ме убива!

А кавалер Белфиоре,
който в такъв момент
трябва да бъде до мен —
го няма!

Неблагодарник!
Сигурно се заглежда по някоя друга...
Кой би повярвал, че е толкова лекомислен?

Да рисува миниатюрни портрети —
ха! Само претекст!
Но ще си отмъстя —
и така ще е, че всички „неперуди“ ще потреперят!

Сцена пета

Влиза Модестина бавно

МОДЕСТИНА:

Госпожо... какво заповягвате?

ГРАФИНЯ (нетърпеливо):

По-бързо, ако обичаш!

МОДЕСТИНА:

Имам мигрена...

ГРАФИНЯ:

Винаги ме побъркваш с това бавене!

Дойде ли отговорът?

МОДЕСТИНА:

Още не.

ГРАФИНЯ:

На кого даде писмото?

МОДЕСТИНА:

На вашия красив братовчед —

той каза, че има сигурен случай да го предаде.

ГРАФИНЯ:

Тичай! Какво разочарование!

Кажу му, че го чакам тук!

МОДЕСТИНА:

Ето го — идва.

(излиза бавно)

Сцена шеста

Влиза Дон Луиджино

ДОН ЛУИДЖИНО:

Мила графиньо...

съберете смелост...

ГРАФИНЯ:

Защо? Какво има?

ДОН ЛУИДЖИНО:

Нещастен случай... неочакван...

ГРАФИНЯ:

Какъв?!

ДОН ЛУИДЖИНО:

Каретата се преобърнала...

ГРАФИНЯ:

Ах!

ДОН ЛУИДЖИНО:

Чупливите вещи...

кутиите... касетките...

ГРАФИНЯ:

Не казвай повече!

Разбирам всичко...

О, небеса! Замайвам се... умирам!

(припада)

ДОН ЛУИДЖИНО:

Припадна!

Помощ! Бързо!

Сцена седма

Влизат Барон Тромбонок, Мадалена, Антонио и слуги

МАДАЛЕНА:

Какво стана?

БАРОН (гледайки я):

Колко е бледа!

Човек би казал, че е мъртва...

(възторжено)

Какво ли е разстроило тази „машина“ така,

че да наруши хармонията ѝ?

ДОН ЛУИДЖИНО:

Припадна...

БАРОН (вади шишенце):

Напръскайте лицето ѝ!

Това е чиста, истинска вода —
купих я лично от Великия Фарина!

Разтрийте слепоочията ѝ!

(Мадалена взима шишенцето)

(влиза Пруденцио)

ПРУДЕНЦИО:

Какво правите?!

Това е моя работа!

Отгръпнете се, невежи!

(преглежда я)

Ах! В голяма опасност е...

(към слуга)

Бързо при аптекаря!

Донеси летливи соли и стимулант!

БАРОН:

Оцет и студена вода!

ПРУДЕНЦИО:

Жизнените функции са спрени...

ДОН ЛУИДЖИНО:

Говорите глупости!

ПРУДЕНЦИО:

Как така?!

Систола... диастола...

ДОН ЛУИДЖИНО:

Вървете по дяволите!

ПРУДЕНЦИО:

Пулсът се покачва...

БАРОН (пипа пулса):

Да видим...

(настрана) Какъв глупак!

ПРУДЕНЦИО:

Ще умре!

(графинята внезапно се съвзема)

ГРАФИНЯ:

Какво чувам?!

Къде съм? Сънувам ли?

БАРОН (подигравателно):

Ще умре!

ПРУДЕНЦИО:

Това беше синкоп...

БАРОН (смее се):

Да, синкопът има голям ефект!

Моцарт, Хайдн, Бетовен, Бах —

Всички са го използвали чудесно!

ПРУДЕНЦИО:

Да видим пулса...

ГРАФИНЯ:

Не ме пипайте,

Вестителю на нещастие!

(Пруденцио се отдръпва)

Ария на графинята

ДОН ЛУИДЖИНО:

Моля Ви, успокойте се!

БАРОН:

Какво Ви е?

ГРАФИНЯ:

Не можете да разберете болката ми...

О, небеса! Желая да замина,

а вече не мога!

Честта ми го забранява,

родината също!

Как да изразя

мъката в сърцето си?

Само вие, жени,

можете да ме разберете —

никога не съм изпитвала

по-горчива болка!

ОСТАНАЛИТЕ:

Госпожо, успокойте се!

Нека мъката Ви отмине!

Сцена осма

Влиза Модестина с кутия с шапка

ГРАФИНЯ (вижда я):

Какво виждам?!

Каква изненада!

(взира се в шапката)

Скъпа!

Поне ти си се спасила

от това ужасно бедствие!

И успокояваш сърцето ми!

Благодаря Ви, богове,

че чухте молитвите ми!

Ще бъда вечно признателна!

ОСТАНАЛИТЕ:

Мъката ѝ вече се успокоява...

(настрана) Колко комично!

(всички излизат, остава Баронът)

Сцена девета

Баронът и Антонио

БАРОН:

Слушай, майстор Антонио...

АНТОНИО:

Какво ще заповягате?

БАРОН:

Заминаваме тази вечер за Реймс.

Погрижи се грехите и бельото
да бъдат натоварени върху каретите.

Ако има разходи — направи ги.

Аз съм избран за касиер
и ще платя всичко необходимо.

Разбра ли?

АНТОНИО:

Да, господине, не се тревожете.

(излиза)

БАРОН (сам):

Като си помисля за това припагане...

направо ми се смее!

Кой би предположил причината?

Но Всеки на този свят

има своята лудост...

Сцена десета

Баронът, Дон Профондо, Дон Алваро и Мелибея

ДОН ПРОФОНДО (влиза):

Предавам моята вноска —
простете за закъснението.

Бях да разгледам
една рядка античност.

(дава пари на Барона)

ДОН АЛВАРО (влиза с Мелибея):

Господа, позволете ми да ви представя
тази прекрасна и любезна гама.
Тя желае да пътува с нас —
и всички ще бъдат доволни от това.

МЕЛИБЕЯ:

С такава благородна и образована компания,
която е светило за света,
пътуването ще бъде удоволствие
и ще ми донесе голяма радост.

Сцена единадесета

Влиза граф Либенскоф, настрана

ЛИБЕНСКОФ (настрана):

Неблагодарна жена!
Едва сдържам гнева си...
Сърцето ми гори от любов към нея,
а тя презира чувствата ми!

ДОН АЛВАРО (вижда го):

(настрана) Съперникът!

МЕЛИБЕЯ (настрана):

В очите му пламти огън...

ЛИБЕНСКОФ (*приближава се*):

Още ли не тръзваме?

БАРОН:

Скоро —

чакаме само конете.

(*вижда Мадама Кортезе*)

Ако куриерът се е върнал,

тя ще ни каже.

Сцена дванадесета

Всички + Мадама Кортезе

МАДАМА КОРТЕЗЕ:

Нетърпението е естествено —

но не разбирам това забавяне!

Отивам, връщам се, качвам се, слизам...

и сърцето ми не намира покой!

(*междувременно Либенскоф говори оживено с Мелибея*)

Дует (*ревност*)

ЛИБЕНСКОФ:

Ти ме предаваш!

МЕЛИБЕЯ:

Какви са тези гуми?!

ЛИБЕНСКОФ:

Дон Алваро...

МЕЛИБЕЯ:

Какво искаш да кажеш?

ЛИБЕНСКОФ:

Неверна жена! Напразно се преструваш!

Съперникът ще падне в краката ми!

МЕЛИБЕЯ:

Сляпа страст те заслепява!

(Либенскоф се приближава към Дон Алваро)

ЛИБЕНСКОФ:

Дон Алваро...

ДОН АЛВАРО (твърдо):

Какво желаете?

ЛИБЕНСКОФ:

Елате с мен!

МЕЛИБЕЯ (спира ги):

Не! Не си тръгвайте!

Този гняв е несправедлив!

Ансамбъл

МАДАМА КОРТЕЗЕ и МЕЛИБЕЯ:

Какъв гняв! Каква ярост!

Очите му пламтят от гнев!

Тази опасност

разтърсва сърцето ми!

ЛИБЕНСКОФ и ДОН АЛВАРО:

Не се страхувам от нищо!

Гневът гори в гърдите ми —

и не мога повече да го сдържам!

БАРОН и ДОН ПРОФОНДО (настрана):

Любовта е странно нещо!

Кара ни да губим разсъдъка си —

и най-мъдрият човек

изведнъж става като дете!

Поява на Корина (много важен момент)

(чува се арфа от стаята ѝ — всички замръзват и слушат)

Ария на Корина (отвътре)

КОРИНА:

О, нежна арфо,
моя Вярна спътнице,
съедини гласа си
с моите песни на радост и любов.

В разгорещения ми ум
се тълпят мисли —
усещам в сърцето си
огъня на музите.

О, арфо, съедини
с песента ми
звук на радост и любов!

ОСТАНАЛИТЕ:

Какво божествено очарование
изпълва сърцата ни!

По-сладък глас
никога не сме чували!

Втора строфа

КОРИНА:

Облаците се разпръснаха —
навсякъде Владее спокойствие.
Душата предвижда
светлината на щастливи дни.

Надявам се отново да се възроди
златният век —
и в сърцата на хората
да царува братство...

Продължение – след арията на Корина

(арфата затихва — всички са в захлас)

ВСИЧКИ:

Какво небесно вдъхновение!
Каква нежност в този глас!
Сърцето ни е пленено —
всичко в нас замлъква!

Сцена тринадесета

Корина излиза

КОРИНА:

Приятели, защо така сте се спрели?

Какво Ви е развълнувало?

МАДАМА КОРТЕЗЕ:

Вашият глас...

той омагьоса всички ни!

БАРОН:

Това не беше пеене —

това беше магия!

ДОН ПРОФОНДО:

Истинско вдъхновение —

достойно за гревните музи!

Диалог

КОРИНА (скромно):

Прекалявате...

Аз просто следвам чувството си.

ЛИБЕНСКОФ (настрана):

(все още раздразнен)

А аз горя от ревност...

МЕЛИБЕЯ (настрана):

Ах, този гняв ще ни погуби...

Разсейване на конфликта

КОРИНА (към всички):

Какво напрежение усещам между вас?

Това не е ген за разпри —

а за радост и пътешествие!

МАДАМА КОРТЕЗЕ:

Точно така —

трябва да запазим хармонията!

Малък ансамбъл

ВСИЧКИ:

Да оставим гнева!

Да забравим обидите!

Нека днес бъде ден на радост,

на приятелство и надежда!

Сцена четиринадесета

напрежението отслабва, но не изчезва напълно

ЛИБЕНСКОФ (към Мелибея):

Все още не съм убеден...
но заради теб ще се въздържа.

ДОН АЛВАРО:

Ще запазя честта си —
но няма да търся разпра.

МЕЛИБЕЯ:

Благодаря Ви...
разумът надделява.

Комичен контраст (Барон и Профондо)

БАРОН:

Виждаш ли? Любовта пак си показва номерата!

ДОН ПРОФОНДО:

Да — и както винаги,
историята ще го запомни!

Сцена петнадесета

подготовка за тръгване

(влизат слуги с новини)

СЛУГА:

Господа!

Каретите са почти готови!

МАДАМА КОРТЕЗЕ:

Най-сетне!

Всичко трябва да бъде перфектно!

Финален ансамбъл (подготовка за пътуване)

ВСИЧКИ:

Да тръгнем! Да тръгнем!

Към нови земи и приключения!

Сърцата ни са пълни с надежда,

душите ни — с радост!

Пътят ни зове —

и съдбата ни очаква!

Сцена шестнадесета

всички са в подготовка за тръгване, но се появява ново препятствие

(влиза куриерът Зефирино — задъхан)

ЗЕФИРИНО:

Господа! Лоша новина!

ВСИЧКИ:

Какво се е случило?!

ЗЕФИРИНО:

Няма... няма коне!

ВСИЧКИ (смутено):

Какво?!

ЗЕФИРИНО:

Всички коне са заети —

заминали са за Реймс предварително!

Няма нито една карета,

която да може да тръгне днес!

Реакции

МАДАМА КОРТЕЗЕ:

Какъв ужас!

Всичко беше готово!

ГРАФИНЯ:

Да не можем да тръгнем?!

Това е невъзможно!

ЛИБЕНСКОФ:

Това е непоносимо!

ДОН АЛВАРО:

Такова безреגיע!

Комичен ансамбъл

ВСИЧКИ:

Какъв удар! Какво разочарование!

Цялото ни пътуване пропага!

Съдбата ни се подиграва —

и ни остава тук!

Преход към решението

(Корина се намесва спокойно)

КОРИНА:

Приятели...

ако не можем да тръгнем,
защо да не превърнем това място
в нашия Реймс?

Тишина → идея

ВСИЧКИ:

Какво искаш да кажеш?

Решението

КОРИНА:

Да отпразнуваме тук!
Да създадем празник,
достоеен за коронацията!

Нека Всяка нация
представи своя дух,
своята музика,

своята гуша!

Възторг

ДОН ПРОФОНДО:

Каква идея!

БАРОН:

Гениално!

МАДАМА КОРТЕЗЕ:

Това ще бъде незабравимо!

Финален ансамбъл – празник на народите

(всеки герой представя своята нация — символично и музикално)

ВСИЧКИ:

Да живее радостта!

Да живее приятелството!

Да живее съюзът на народите!

Макар да не стигнахме Реймс,

духът на празника е тук!

Заклучение

КОРИНА:

Истинското пътешествие
не е в разстоянието —
а в сърцето.

Финал

ВСИЧКИ:

С песен, с радост, с единство
завършваме този ген!

Да живее радостта!

Да живее животът!

Да живее любовта!